

Inhoudsopgave

Inleiding	11
1 Accommodatie en conflict tussen Oost en West	49
I. Ontspanning, vrede en de ‘tweede Koude Oorlog’	50
Van Koude Oorlog naar ontspanning in de jaren veertig tot de jaren zeventig	50
De ‘tweede Koude Oorlog’ en de ‘tweede fase’ van de ontspanning in de jaren tachtig	58
Van ‘De Russen komen’ tot ‘Liever een Rus in mijn keuken dan een kruisraket in mijn achtertuin’	63
‘Nuttige idioten van Moskou?’ De vredesbeweging tussen Oost en West	70
II. De Oost-Europese oppositie tussen accommodatie en conflict	76
1956: afscheid van de hoopvolle blik naar het Westen	76
1968: het einde van het revisionisme	78
1980-1989: de uitzonderlijke jaren van <i>Solidarność</i>	81
Denken over de dilemma’s in de Oost-Europese oppositie	91
2 Polen in het Westen	99
I. De Poolse oppositie in het Westen	99
Poolse tradities van emigratie: tussen emigrant, gastland en thuisland	99
<i>Solidarność za granicą</i>	102
<i>Solidarność</i> in Nederland	107
<i>Solidarność</i> in de Bondsrepubliek	112
Poolse emigranten in het Westerse publieke debat	120
II. De ‘Poolse crisis’ in het Westen	132
Harde hand of ontspanning? Westerse regeringen en de ‘Poolse crisis’	132
De maatschappelijke reactie op Polen: Nederland en West-Duitsland	141
Linkse strategieën tegen ongemakkelijke gevoelens	149

Niet loyaal aan Oost of West, maar aan elkaar: de vredesbeweging

3	‘Het verkalkte denken in bloksystemen op de proef stellen’	163
	<i>Het IKV op zoek naar de natuurlijke bondgenoot</i>	
	I. Dilemma’s in het Oost-Westdebat	164
	Het IKV, de ontwapeningsstrategieën en Oost-Europa	164
	Keerpunten 1981 en 1985: een nieuwe omgang met Oost-Europa	168
	Kritiek op de koerswijzigingen	172
	De proef op de som: de solidariteit van de eigen vredesstrijd	180
	II. Misverstanden en meningsverschillen in de transnationale dialoog	183
	Op weg naar een tweesporenbeleid: de zoektocht naar bondgenoten	183
	Tussen applaus en <i>Einreiseverbot</i> : de moeizame contacten met de machthebbers	187
	De dialoog met de ‘natuurlijke bondgenoten’	189
	Twee sporen aan één tafel? De bemiddelingspogingen van het IKV	194
	De ‘naïviteit van de vredesbeweging’: kritiek van de emigranten Malko en Korzec	199
	Uitleg, bemiddeling en kritiek: de samenwerking met Minkiewicz en Zielonka	202
	Misverstanden, meningsverschillen en lessen uit Oost-Europa	207
	Tot slot	218
4	‘Hätten wir doch mehr auf die polnische Ratschläge gehört’	221
	<i>Het Oost-Westbeleid van de Grünen tussen twee radicale kampen</i>	
	I. Dilemma’s in het Oost-West debat	222
	Vrede en mensenrechten in de <i>Grünen</i> : tussen de appels van Krefeld en END	222
	‘Wer Polen sagt muss auch El Salvador sagen’: <i>Grünen</i> en <i>Solidarność</i>	232
	Historisch belast? De Duitse kwestie en de Duits-Poolse betrekkingen	242
	De proef op de som: Protest, ondersteuning en solidariteit	245
	II. Misverstanden en meningsverschillen in de transnationale dialoog	250
	Alexanderplatz en het bezoek aan Honecker: het begin van de <i>grüne</i> Oost-Westdialoog	250
	Officiële contacten met slachtoffer- en Oostblokland Polen	254

Onafhankelijke contacten: nachtelijke discussies met WiP	259
<i>Grünen</i> en emigranten	264
Misverstanden, meningsverschillen en lessen uit Oost-Europa	271
Tot slot	281

De prijs van vrede en ontspanning: de sociaaldemocratie

5 'Waar blijft die bestelauto?'	287
<i>Het ad hoc Oost-Westbeleid van de PvdA</i>	
I. Dilemma's in het Oost-Westdebat	288
Een ideologisch geladen generatieconflict	288
Vrede of mensenrechten?	291
De Poolse gebeurtenissen: 'solidaristen' en 'detentisten' in de PvdA	295
Selectieve sympathie en verontwaardiging?	303
De proef op de som: de hulp aan <i>Solidarność</i> en Charta's vliegende universiteit	306
II. Misverstanden en meningsverschillen in de transnationale dialoog	313
Het eerste spoor: officiële contacten met de machthebbers in de jaren tachtig	313
Het tweede spoor: contacten van 'onderop'	318
Wie zijn je partners in Oost-Europa? Sociaaldemocraten en de vredesbeweging	321
De kritische emigranten Korzec en Malko en de bemiddeling van 'mijn vriend Jan M.'	324
Het Polenoverleg: echte invloed voor emigranten of slechts een 'Polenklubje'?	329
Misverstanden, meningsverschillen en lessen uit Oost-Europa	333
Tot slot	335
6 'Kein Ziel rechtfertigt den Krieg'	339
<i>De Realpolitik van de SPD</i>	
I. Dilemma's in het Oost-Westdebat	340
Voorgeschiedenis: de eerste <i>Ostpolitik</i> en de verzoening met Polen	340
De tweede fase van de <i>Ostpolitik</i> : vrede, mensenrechten en <i>gemeinsame Sicherheit</i>	344
Non-interventie en stabiliteit: de reacties op <i>Solidarność</i>	350

De proef op de som: stille diplomatie aan de top vs. individueel initiatief	362
II. Misverstanden en meningsverschillen in de transnationale dialoog	368
Officiële contacten: groot vertrouwen in de machthebbers	368
Onafhankelijke contacten: angst voor schade aan de ontspanning	376
Oost-Europese emigranten en de SPD	387
Misverstanden, meningsverschillen en lessen uit Oost-Europa	391
Tot slot	402

Vooraf niet schaden...: de vakbeweging

7 'Doodskus'?	409
<i>De FNV tussen terughoudendheid en solidariteit</i>	
I. Dilemma's in het Oost-Westdebat	410
Vakbonden tussen Oost en West	410
Ontspanning, vrede en mensenrechten	413
Houdingen tegenover <i>Solidarność</i> : solidariteit of terughoudendheid?	415
De proef op de som: Hulpverlening tussen terughoudendheid en solidariteit	419
II. Misverstanden en meningsverschillen in de transnationale dialoog	429
De dialoog met 'werknemersorganisaties' in Oost-Europa	429
De FNV en de 'onafhankelijken' in Oost-Europa	434
Emigranten in actie: contactpersoon Minkiewicz	439
Dichter bij de bron: Jerzy Milewski en Iwona Tuge	447
Misverstanden, meningsverschillen en lessen uit Oost-Europa	449
Tot slot	454
8 'Abenteuertum nicht gefragt'?	457
<i>Het stille activisme van de DGB</i>	
I. Dilemma's in het Oost-Westdebat	457
Van <i>Kontaktverbot</i> naar ' <i>Begleitschutz für die Entspannungspolitik</i> '	457
' <i>Freiheit und Ordnung</i> ': de DGB en het verschijnen van <i>Solidarność</i>	464
De proef op de som: stille solidariteit en gecentraliseerde humanitaire hulp	469

II. Misverstanden en meningsverschillen in de transnationale dialoog	484
Officiële contacten: gevoel voor symboliek in de brede Oost-Westdialoog?	484
Onafhankelijke contacten: goede betrekkingen en visumproblemen	492
De DGB en de chaos van de Poolse emigrantengemeenschap in de Bondsrepubliek	497
Misverstanden, meningsverschillen en lessen uit Oost-Europa	505
Tot slot	511
Conclusie	515
Dankwoord	541
Archievenlijst	545
Literatuurlijst	591
Samenvatting	624
Summary	631
Personen- en organisatieregister	637